

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN QUỐC ANH

TÁC ĐỘNG CỦA RỦI RO TÍN DỤNG
ĐẾN HIỆU QUẢ KINH DOANH CỦA CÁC
NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VIỆT NAM

LUẬN ÁN TIẾN SĨ

TP. HCM, Năm 2016

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN QUỐC ANH

TÁC ĐỘNG CỦA RỦI RO TÍN DỤNG
ĐẾN HIỆU QUẢ KINH DOANH CỦA CÁC
NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VIỆT NAM

CHUYÊN NGÀNH: TÀI CHÍNH –NGÂN HÀNG

MÃ SỐ: 62.34.02.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

PGS.TS NGUYỄN ĐĂNG DÒN

TP. HCM, Năm 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng đề tài “Tác động của rủi ro tín dụng đến hiệu quả kinh doanh tại các Ngân hàng thương mại Việt Nam” là công trình nghiên cứu của tác giả. Các thông tin, dữ liệu được sử dụng trong đề tài là trung thực, chính xác và đáng tin cậy. Các nội dung trích dẫn đều được chính tác giả thu thập từ các nguồn khác nhau có ghi rõ nguồn gốc trong phần tài liệu tham khảo.

TP. Hồ Chí Minh, ngày 22 tháng 09 năm 2016

Tác giả

Nguyễn Quốc Anh

MỤC LỤC

TRANG PHỤ BÌA

LỜI CAM ĐOAN

MỤC LỤC

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

DANH MỤC CÁC BẢNG VÀ HÌNH

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ

CHƯƠNG 1: GIỚI THIỆU	1
1.1 LÝ DO CHỌN ĐỀ TÀI.....	1
1.2 MỤC TIÊU NGHIÊN CỨU VÀ CÂU HỎI NGHIÊN CỨU.....	5
1.3 ĐỐI TƯỢNG VÀ PHẠM VI NGHIÊN CỨU	6
1.4 PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	6
1.5 KẾT CẤU ĐỀ TÀI.....	7
CHƯƠNG 2: CƠ SỞ LÝ THUYẾT.....	8
2.1 RỦI RO TÍN DỤNG.....	8
2.1.1 Khái niệm.....	8
2.1.2 Nguyên nhân dẫn đến rủi ro tín dụng	9
2.2 HIỆU QUẢ KINH DOANH CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI.....	10
2.2.1 Khái niệm hiệu quả kinh doanh của ngân hàng thương mại	10
2.2.2 Các chỉ tiêu phản ánh hiệu quả kinh doanh	15
2.3 TÁC ĐỘNG CỦA RỦI RO TÍN DỤNG ĐẾN HIỆU QUẢ KINH DOANH CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI.....	17
2.3.1 Rủi ro tín dụng tác động đến lợi nhuận và rủi ro của NHTM	17
2.3.2 Rủi ro tín dụng ảnh hưởng đến HQKD.....	18
2.3.3 Rủi ro tín dụng ảnh hưởng đến các yếu tố kinh tế vĩ mô.....	18

2.4 NGHIÊN CỨU TỔNG QUAN TÁC ĐỘNG CỦA RỦI RO TÍN DỤNG ĐẾN HIỆU QUẢ KINH DOANH CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI.....	19
2.4.1 Nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến RRTD của NHTM	20
2.4.2 Tác động của RRTD đến hiệu quả kinh doanh của NHTM	30
CHƯƠNG 3: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	38
3.1 MÔ HÌNH NGHIÊN CỨU CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN RRTD.....	39
3.2 MÔ HÌNH TÁC ĐỘNG CỦA RỦI RO TÍN DỤNG ĐẾN HIỆU QUẢ KINH DOANH CỦA CÁC NHTM.....	48
3.3 DỮ LIỆU.....	50
CHƯƠNG 4: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	52
4.1. TÌNH HÌNH KINH TẾ VĨ MÔ	52
4.2 THỰC TRẠNG RỦI RO TÍN DỤNG VÀ HIỆU QUẢ KINH DOANH CỦA CÁC NHTM VIỆT NAM	57
4.2.1 Rủi ro tín dụng	57
4.2.2 Hiệu quả kinh doanh của các NHTM tại Việt Nam	62
4.3 TÁC ĐỘNG CỦA RỦI RO TÍN DỤNG ĐẾN HIỆU QUẢ KINH DOANH CỦA CÁC NHTM VIỆT NAM.....	63
4.3.1 Rủi ro tín dụng làm suy giảm lợi nhuận	63
4.3.2 Dự phòng rủi ro tín dụng gia tăng làm suy giảm lợi nhuận.....	64
4.3.3 Tái cơ cấu ngân hàng nhằm hạn chế RRTD và cải thiện hiệu quả kinh doanh	65
4.4 KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	68
4.4.1 Các yếu tố ảnh hưởng đến rủi ro tín dụng	68
4.4.1.1 Thống kê mô tả.....	68
4.4.1.2 Phân tích hệ số tương quan	69
4.4.1.3 Kiểm định đa cộng tuyến.....	70
4.4.1.4 Phân tích kết quả hồi quy	74
4.4.2 Tác động của rủi ro tín dụng đến hiệu quả kinh doanh của NHTM.....	77
4.4.2.1 Thống kê mô tả.....	77

4.4.2.2 Phân tích hệ số tương quan	79
4.4.2.3 Kiểm định đa cộng tuyến.....	79
4.4.2.4 Phân tích quả hồi quy	83
CHƯƠNG 5: KẾT LUẬN VÀ GỢI Ý GIẢI PHÁP	89
5.1 KẾT LUẬN.....	89
5.2 GIẢI PHÁP TỪ KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU CỦA MÔ HÌNH.....	93
5.3 GIẢI PHÁP ỔN ĐỊNH KINH TẾ VĨ MÔ.....	95
5.4 MỘT SỐ GIẢI PHÁP HẠN CHẾ RỦI RO TÍN DỤNG CỦA CÁC NHTM VIỆT NAM	96
5.4.1 Tăng cường quản trị rủi ro tín dụng.....	96
5.4.2 Xây dựng hệ thống quản trị rủi ro tín dụng theo chuẩn mực Basel.....	97
5.4.3. Kiểm soát quy trình tín dụng và nâng cao công tác thẩm định tín dụng	99
5.4.4 Giám sát, kiểm tra và khắc phục hậu quả rủi ro tín dụng	100
5.5 GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ KINH DOANH CỦA NHTM	101
5.5.1 Hoàn thiện khung pháp lý cho hoạt động cấp tín dụng của NHTM.....	101
5.5.2 Hoàn thiện cơ cấu tổ chức hoạt động ngân hàng	101
5.5.3 Tăng quy mô ngân hàng	102
5.6 ĐÓNG GÓP MỚI CỦA ĐỀ TÀI	103
5.7 HẠN CHẾ VÀ HƯỚNG NGHIÊN CỨU TIẾP THEO.....	104
5.7.1 Hạn chế	104
5.7.2 Hướng nghiên cứu tiếp theo	104
KẾT LUẬN	106

DANH MỤC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU KHOA HỌC ĐÃ CÔNG BỐ
TÀI LIỆU THAM KHẢO
PHỤ LỤC

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

STT	Từ viết tắt	Tiếng Anh	Tiếng Việt
1	ADB	Asian Development Bank	Ngân hàng phát triển Châu Á
2	AEG	Advisor Expert Group	Nhóm chuyên gia tư vấn của Liên Hợp Quốc
3	BCBS	Basel Committee on Banking Supervision	Ủy ban Basel về Giám sát Ngân hàng
4	BCTC		Báo cáo tài chính
5	FEM	Fixed Effects Model	Mô hình hiệu ứng cố định
6	FGLS	Feasible Generalized Least Squares	Bình phương tối thiểu tổng quát khả thi
7	GDP	Gross Domestic Product	Tổng sản phẩm quốc nội
8	GDPGR	Gross Domestic Product Growth	Tăng trưởng tổng sản phẩm quốc nội
9	GMM	Generalized Method of Moments	Mô hình hồi quy moment tổng quát
10	HQKD		Hiệu quả kinh doanh
11	IER	Interest expense rate	Tỷ lệ chi phí lãi
12	INFLA	Inflation	Lạm phát
13	IMF	International Monetary Fund	Tổ chức Tiền tệ Thế giới
14	LGR	Loan Growth Rate	Tăng trưởng tín dụng
15	LR	Loan Rate	Hệ số nợ
16	NHTM		Ngân hàng thương mại
17	NHTMCP		Ngân hàng thương mại cổ phần
18	NHNN		Ngân hàng Nhà nước
19	NII	Non-interest income	Tỷ lệ thu nhập ngoài lãi
20	NPL	Non-performing loan	Tỷ lệ nợ xấu
21	OLS	Ordinary Least Squares	Phương pháp bình phương nhỏ nhất

22	REM	Random Effects Model	Mô hình hiệu ứng ngẫu nhiên
23	ROE	Return on equity	Tỷ lệ thu nhập trên vốn chủ sở hữu
24	ROA	Return on asset	Tỷ lệ thu nhập trên tổng tài sản
25	RRTD		Rủi ro tín dụng
26	SIZE	Size	Quy mô ngân hàng
27	TCTD		Tổ chức tín dụng
28	TTS		Tổng tài sản
29	VAMC	Vietnam Asset Management Company	Công ty Quản lý tài sản
30	VCSH		Vốn chủ sở hữu

DANH MỤC CÁC BẢNG VÀ HÌNH

Bảng 2.1: Tổng kết các nghiên cứu về các yếu tố ảnh hưởng đến RRTD	26
Bảng 2.2: Tổng kết các nghiên cứu về tác động của RRTD đến hiệu quả HĐKD của NHTM.....	33
Bảng 3.1: Mô tả các biến sử dụng trong mô hình 1.....	47
Bảng 3.2: Mô tả các biến sử dụng trong mô hình 2.....	49
Bảng 4.1 Lợi nhuận trước thuế của NHTMCP Việt Nam	62
Bảng 4.2: Khả năng sinh lời của NHTM Việt Nam.....	63
Bảng 4.3. Thống kê mô tả dữ liệu mô hình 1	68
Bảng 4.4. Ma trận hệ số tương quan giữa các biến trong mô hình 1.....	70
Bảng 4.5. Hệ số VIF.....	71
Bảng 4.6. Bảng tổng kết kết quả hồi quy mô hình 1.....	72
Bảng 4.7. Thống kê mô tả dữ liệu mô hình 2	77
Bảng 4.8. Ma trận hệ số tương quan giữa các biến trong mô hình 2.....	79
Bảng 4.9. Hệ số VIF mô hình 2.....	80
Bảng 4.10. Bảng tổng kết kết quả hồi quy mô hình 2 với ROE.....	81
Bảng 4.11. Bảng tổng kết kết quả hồi quy mô hình 2 với ROA	86
Bảng 5.1. Bảng tổng kết dấu kết quả hồi quy mô hình 1	90
Bảng 5.2. Bảng tổng kết dấu kết quả hồi quy mô hình 2 với ROE	92
Hình 5.1. Tổng hợp kết quả hồi quy từ hai mô hình	93

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 4.1: Tăng trưởng GDP Việt Nam	52
Biểu đồ 4.2: Tỷ lệ lạm phát Việt Nam.....	53
Biểu đồ 4.3: Lãi suất danh nghĩa Việt Nam	54
Biểu đồ 4.4: Tỷ giá VND/USD	55
Biểu đồ 4.5: Tỷ lệ thất nghiệp Việt Nam	56
Biểu đồ 4.6: Dự nợ tín dụng trong tổng tài sản của các NHTMCP	57
Biểu đồ 4.7: Tăng trưởng tín dụng của hệ thống NHTM Việt Nam.....	58
Biểu đồ 4.8: Tỷ lệ nợ xấu/Tổng dự nợ của NHTM Việt Nam.....	60
Biểu đồ 4.9: RRTD và HQKD tại các NHTM Việt Nam	63
Biểu đồ 4.10: Tỷ lệ nợ xấu của SCB, SHB và HDB	66
Biểu đồ 4.11: Lợi nhuận sau thuế của SCB, SHB và HDB	67